

Mord på gästgivargården i Hörby

Det var en klar natt i den lilla byn Hörby i augusti månad år 1762. Människorna sov, deras arbetsdagar var långa och dryga. Det enda man hörde var nattväktarens gång genom samhället. Han spanade efter oförutsedda händelser, uppkommen eld eller dylikt. Varje timme blåste han i en lur och förkunnade därmed att allt stod rätt till.

Men det fanns ännu en man som var uppe i denna sena stund, han gick i en lång korridor. Mest höll han sig längs väggen, stundtals vinglade han ut. Till slut tändes det ett ljus längst nere i korridoren, och en kvinnoröst frågade, om det var mannen som kom hem. Kvinnan bakom ljuset kom närmare, och plötsligt drog han upp en kniv och stötte den i bröstet på henne.

Klockaren Lannérus skulle just gå till sängs, då det bultade på dörren. Utanför stod ett bud som bad honom att följa med då det hänt något förfärligt. Lannérus följde efter budet och fann till sin fasa mannen, som tidigare på kvällen varit i hans bostad, stå med ett ljus i handen tillsammans med sin dödade maka.

Det blev morgon och den lilla byns invånare började vakna. Snart gick budet att gästgivare Jeremias Kampf hade dödat sin hustru, Stina Lisa Schrevelius. Gästgivare Kampf hade tidigare på kvällen den 26 augusti 1762 beklagat sig för klockaren Lannérus i Hörby. Han inbillade sig, att hans hustru var otrogen och ”drog ifrån huset”. Klockaren hade lugnat honom och till sist följt med honom hem. De hade då mött frun, och gästgivaren sade ”här kommer fan själv” och tog upp en trädgren och slog henne över nacken. Stina Lisa brast i gråt och bad Gud befria henne från det dagliga helvete, som hon hade i sitt hus. Klockare Lannérus rådde henne att sända efter någon, som kunde taga vård om maken och skydda henne själv. Han hade knappt hunnit hem från budet kom.

Marknadsdag på Gamla Torg på 1890-talet. Gästgivargården i bakgrunden.

Jeremias Kampf var son till Jeremias Pettersson Kampf, som var glasmakare vid Henrikstorps glasbruk i Perstorp. Släkten Kampf var bland de första glasblåsarna, som inflyttade från Tyskland. Sannolikt var Jeremias Kampf ganska försupen när han övertog gästgivargården i Hörby omkring 1758. Hans sinnesstämning blev allt besvärande, och 1761 försökte han ta livet av sig genom att skära sig i vänstra handleden.

Under Jeremias Kampfs sjukdomstid drevs gästgiveriet av hans hustru. I början av 1761 fick hon ett anbud på 4 000 daler från inspektoren Gudmund Sager, som var trolovad med dottern Cecilia. Hon sålde då för sin egen del och ”å sin käre mans vägnar under dennes sjuklighet” gästgiveriet i mars samma år.

Gudmund Sager, född 1727 i Ödestugu i Småland, var vid köpet av gästgivargården inspektor på Ågerups gård i Norra Rörum.

Jeremias Kampf såg nu sin chans att få flytta tillbaka till Perstorp, där all hans släkt bodde. Han fick erbjudande att öppna krog vid hyttan i Perstorp. En ny byggnad uppfördes då den gamla var rena rucklet.

Den 20 maj 1762 (Kristi Himmelfärdsdag) brann glasbruket Henrikstorp ned till grunden för att aldrig mer uppstå. Branden var anlagd. Krogbyggnaden, som nästan var färdig, förstördes helt vid den rasande branden. Kampf tog händelsen mycket hårt och söp än värre.

Hörby gästgivaregård med 1100-tals kyrkan i bakgrunden.

Gästgivare Jeremias Kampf greps efter mordet och blev ställd inför urtima ting i Hörby hösten 1762. Han dömdes till att mista högra handen, halshuggas och steglas. Men Hovrätten ändrade straffet till fängelse, och han spärrades in på Kristianstads fästning.

Baron Carl Adam Wrangel, landshövding i Kristianstads län, sade i ett utlägg att fängelserummen i Kristianstads fästning var alla belägna ”i den af tegelsten uppmurade norra fästningsporten, hvälfda och med tegelstensgolf försedda samt bestående af ett mindre rum, benämnt nr 3, Två rum, nr 4 och 5 benämnda stockhuset, samt arrestantrummet nr 6, alla genom läget ej allenast mörka utan ganska otjänliga, fuktiga och osunda, nr 5 till och med

ända därhän, att det blott i nödfall under varmaste sommartiden kunde nyttjas. Rum nr 7 vore kallt och nästan mörkt.”

Det säger sig självt att om man skulle överleva i detta fängelse måste man ha god fysik. Detta hade inte Jeremias Kampf och utgången var given. Den 22 november 1765 begravdes han på kyrkogården i Hörby. Det var en liten skara människor som följde honom till den sista vilan. Han hade avlidit i en mag- och bröstsjukdom.

Den 31 december 1765 sålde Gudmund Sager och hans hustru Cecilia Kampf (de hade gift sig i Hörby kyrka den 30 november 1762) gästgivargården till kaptenen Georg Cock på Osbyholms gods för 10 000 daler. Därmed kom ett stort landområde i Hörby att tillhöra godset långt fram i tiden.

Gudmund Sager och hans hustru Cecilia Kampf flyttade till Krängsberg i Byarum som ligger strax norr om Vaggeryd. Här blev Gudmund Sager inspektör.

Per-Gunnar Mörck

Källor:

Landsarkivet i Lund

Skånska glasbruk av John Sundberg

Svenska män och kvinnor (släkten Kampf)

Hörby sockens historia av Gottfrid Björkelund

Hörby i äldre tider av Per-Gunnar Mörck

Fästningsport i Kristianstad.

Teckning C. S. Hallberg.